

In dit nummer: een interview met Udo Doedens over 'spelbederf', Preken voor tijdgenoten, preektrainingen, Undefended preaching, gesprek over roeping met Mart Jan Luteijn, het belang en de zegen van liturgie en meer.

1. INTERVIEW UDO DOEDENS

'Spelbederf' noemt collega Udo Doedens het: 'wanneer je lelijke dingen zegt over datgene waar we dankbaar voor zijn en wat onze trots is: Jezus, de Bijbel, de kerk'. Mooie term: 'spelbederf'. Iets moois stuk maken door onsportief gedrag. We waren onder de indruk van zijn originele taal, zijn scherpe observaties, van een bepaalde intensiteit die hem siert. En ook: van zijn weg door de kerk. Volhouden, dingen die kostbaar zijn proberen hoog te houden, eenzaamheid verdragen zonder bitter te willen worden, altijd ook de enkeling in het oog houden. Wijn dienen we te drinken in de kerk, geen azijn.

Maar er zat ook een navrante kant aan het gesprek, en Udo weet die vragen levensecht op tafel te leggen. Wat als in de kerk de 'communicatieve competentie' het voornaamste wordt? Wat als theologie wordt gezien als 'hobby van de dominee'? Wat als een mediator in de kerk amper enige feeling heeft met geloof en het belijden van de kerk? Kan zo iemand *mediaten*, *bemiddelen* in de kerk?

Een gesprek met Udo zet je aan het denken op een stimulerende manier. De interviews hebben trouwens een vaste structuur. Na de kennismaking en schets van de context, leggen we een collega de 9 aspecten voor die in de preekvoorbereiding en het preken een rol spelen (en die uit *Dialog, dans en duel* komen).

Lees het interview [hier](#).

2. PREKEN VOOR TIJDGENOTEN

We zijn erg blij dat het boek *Dialoog, dans en duel* breed gelezen wordt en goed ontvangen is. De derde druk lag in de zomer al in de boekhandel. We merken het ook aan onze agenda: er staan uitnodigingen in voor werkgemeenschappen, classis-vergaderingen, teams van predikanten en (theologie)studenten, en ook pioniers en kerkelijkwerkers laten van zich horen. Die uitnodigingen zijn interkerkelijk, en ook dat maakt vrolijk.

In september begint de korte cursus voor kerkenraden in Amersfoort (in januari begint een cyclus in Zwolle, in maart in Rotterdam). Voor de eerste route zijn [nog 4 plekken beschikbaar](#). Het is een route die we erg aanbevelen: met een klein team uit je kerk initiëren we het gesprek over prediking (aan de hand van het boek). We nemen kerkenraadsleden (of ook enkele niet-ambtsdragers uit het jeugdwerk of het evangelisatiewerk mee in de complexiteit van de preek, we attenderen op de eigen rol van de kerkenraad en de gemeente, we zoeken naar het opnieuw beseffen van de geestelijke kracht van de preek. Ook van de kerkenraadsbrochure is een volgende druk gekomen: ze zijn dus weer beschikbaar ter voorbereiding van een gesprek in de kerkenraad. Bestellen kan via areopagus@izb.nl.

Het is bijzonder stimulerend wanneer we horen hoe collega's en redacties de inhoud van het boek voorleggen aan gemeenteleden. Neem nu 'Kerk in Zoetermeer' (vgl. [Kerk in Zoetermeer](#)). Recent kwam er een themanummer over de preek en allerlei Zoetermeeders reflecteerden daarover. Collega Pieter Baas [schreef over Dialoog, dans en duel](#), met name over het gedeelte dat de eigen rol van gemeenteleden accentueert. Dat is ons inderdaad een lief ding waard: dat de gemeente zelf geestelijk participeert tijdens de eredienst en tijdens de preek, dat ze geestelijk zoekt naar het Godswoord in de preek. Zo'n houding maakt alles anders. Verdreven is dan het consumentisme, het liken, disliken en bashen, de gemakzucht van het eigen gelijk willen horen. Het is een voorbeeld waarop we hoopten. Dat in allerlei contexten het boek vertaald wordt, uitgewerkt, geconcretiseerd, besproken, bevraagd, aangevuld.

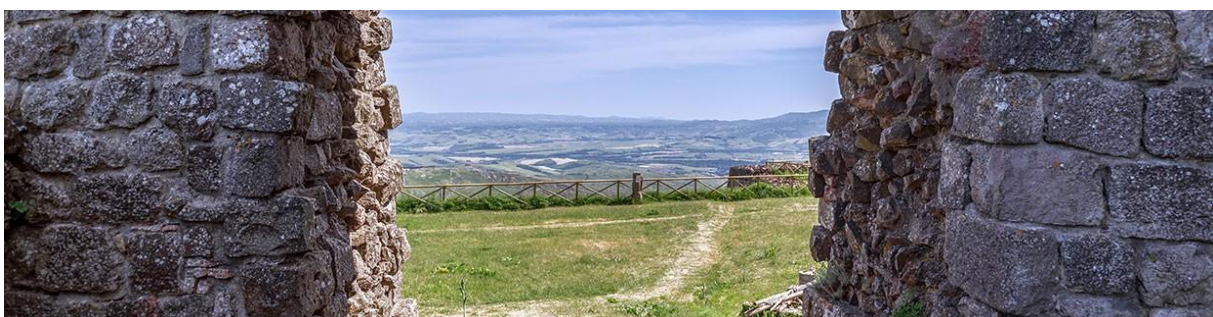
3. DIALOOG, DANS EN DUEL IN DE PRAKTIJK (PREEKTRAINING NOVEMBER: HABAKUK 3)

Trouwens, 10 en 11 november staat de predikantentraining gepland. Heb je *Dialog, dans en duel* gelezen en wil je er ook concreet mee oefenen, van harte welkom. De tekst die we gaan behandelen is uit Habakuk 3. Samen maken we in 2 dagen een preek. Het lijkt me goed wanneer we in onze eigen turbulente context, bijbelboeken lezen waarin vergelijkbare turbulentie zit. Hoe kun je als de aarde uitdroogt, oorlog steden verschroeit en woede broeit onder de mensen, toch 'jubelen in de God van je heil', zoals Habakuk. Wat is dat 'heil' waarover hij spreekt en en wat betekent dat vandaag?

We maken een cursus vanuit de 9 rollen uit het boek en oefenen zo om toegankelijk en waarachtig te preken voor tijdgenoten over een meeslepende bijbeltekst.

Ik lees zelf ter voorbereiding op de cursus het nieuwe commentaar van Jörg Jeremias op Habakuk (BKAT XIV/5,2 Vandenhoeck& Ruprecht 2022). Bij mij werkt dat altijd goed: een bijbelboek lezen aan de hand van een nieuw commentaar. Je krijgt een update bijbelwetenschap, je ontmoet op een nieuwe manier een levende stem, en regelmatig wordt zo'n bijbelboek dan een bepaalde laag in je innerlijke leven. Ik zal tijdens de cursus wat leeservaringen delen, maar wellicht heb je zelf zin om er een kleine preekcyclus van te maken. NGK-collega dr. Henk de Jong schreef er een korte prekenbundel over: *Geloven bij nacht en ontij: de profetie van Habakuk*. Ik zie uit naar de cursus.

Aanmelden kan [hier](#).

4. TAFELS UNDEFENDED PREACHING

De 'Tafels van Paul' (Visser) zijn begonnen en zitten vol. Drie reeds bestaande kringen beginnen dit seizoen aan een follow up, in Meerkerk, Rotterdam en Noordseschut. Daarnaast starten vier nieuwe kringen, in Nordhorn, 't Harde, Waddinxveen en Rijswijk (N.B.). Via deze kringen onderhoudt Areopagus zo structureel contact met minstens 50 predikanten, die maandelijks bij elkaar komen om te oefenen in het lezen van de Bijbel, het doorleven van wat daar staat en het betrekken van de gemeente in het geschrevene. En dat op een *undefended* manier. Niet drammen of juist heel defensief zijn, maar zonder wapens en op blote voeten toenadering zoeken en waarachtige dingen durven zeggen. Dit seizoen is Oeds Blok of een ander teamlid van Undefended Leadership in elke groep twee sessies te gast, om de deelnemers mee te nemen in wat *Undefended Leadership* is.

5. WAAROM BEN JIJ DOMINEE? OVER ROEPING

Vorige keer kondigden we het al aan: we gaan meer aandacht besteden aan het thema roeping. Op welke manier functioneert dat begrip in het leven van collega's, van studenten, van pioniers? Kunnen we, door daar iets meer over te spreken, misschien ook in anderen het besef van geroepen te zijn stimuleren?

Het is in ieder geval leerzaam om zo nu en dan een glimp te zien van de binnenkant, van waarom wij ons geven aan de dienst van God, in onze context. Deze keer legde Koos de vragen voor aan Mart Jan Luteijn, over hoe roeping op zijn weg tot het ambt een rol heeft gespeeld. Hij is eerder deze maand bevestigd in Vuren (bij Gorinchem).

Lees het [interview](#) met Mart Jan Luteijn.

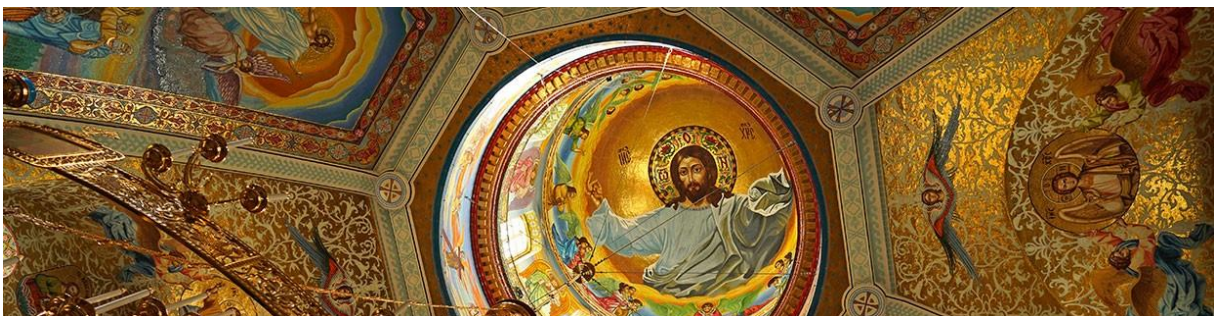

6. LITURGIE

Het is verstandig om ieder jaar een leerhuis-avond, een gemeente-avond of een catechese-les in de gemeente te houden over liturgie. Wat doen we elke zondag, welke elementen heeft onze liturgie en waarom, en wat is de achtergrond daarvan? Wat betekent het dat wij protestants zijn, welke liturgische grondovertuigingen zitten daarachter? Hoe vieren we avondmaal en waarom zo? Wat is de doop en hoe bedienen we dat? Wat zingen we en waarom? Wat is de betekenis van het gebouw? Hoe speelt de traditie een rol, en hoe het verlangen van vandaag? Een avond over liturgie, niet om voor de zoveelste keer te vragen 'waar de gemeente van droomt', maar juist ook met een *didactisch* oogmerk. Dit is votum en groet, dit is het belang van het gebod, begrijp je de rol van kyrie en gloria, heb je het gevaar door dat de liturgie kan vervlakken maar ook dat ze geheimtaal kan worden?

Arjan Plaisier en Ineke Cornet schreven een boek dat je ter voorbereiding op zo'n avond (of kerkenraadstoerusting) zou kunnen gebruiken: *Dichter bij God. Aanwijzingen voor een rijke liturgie*. Het boek zoekt naar de kracht van protestantse, katholieke en evangelicale accenten in de liturgie, het neemt mee, inspireert en suggereert, maar geeft bewust geen blauwdruk. Het boek stimuleert tot gesprek en bewustwording. Prof. Gerrit Immink, die eerder het boek *Het heilige gebeurt* schreef (ook een boek dat je kan helpen in het doordenken van wat we waarom doen in de protestantse eredienst), schreef voor *Company of Preachers* een recensie.

Lees [de recensie](#).

7. ALLERLEI

Lichtspoordag

Een bericht vanuit de aanpalende burelen van de IZB: de redactie van het tijdschrift 'Lichtspoor' organiseert zaterdag 5 november in Kerkgebouw De Ark in Ede een toerustingsochtend voor vrijwilligers in het ouderenpastoraat.

Maaïke de Goei-Jansma, werkzaam als geestelijk verzorger bij zorggroep Charim, zal een praktijkgerichte toespraak houden over 'Ontvankelijk ontmoeten'. Het bezoek aan een oudere kan soms voelen als een zorg, maar heeft dit bezoek jou ook iets te brengen? Wat neem jij mee vanuit de ontmoeting?

In het tweede deel van de morgen kunnen bezoekers kiezen uit enkele workshops:

- Omgaan met depressiviteit
- Mantelzorg
- Dementie
- Beginnen over het einde

Je zou de organisatoren een dienst bewijzen als je de informatie kunt delen met je pastorale ouderlingen of vrijwilligers in het ouderenbezoekwerk. Meer over de dag vind je op de [website](#) van de IZB.

Studiedag

In de vorige CoP is de datum van 12 oktober genoemd, voor een Areopagus-studiedag naar aanleiding van Dialoog, dans en duel, in samenwerking met een aantal theologische opleidingen (CHE, PEP). Bij de nadere uitwerking van de plannen, kregen we het programma niet rond, althans niet op die geplande datum. We prikken een nieuwe datum, waarschijnlijk begin februari. In een volgend nummer hopen we er nader over te berichten.

Tot slot

September is *the cruellest month* denk ik weleens. De vakantieherinneringen worden wreed verstoord, en voor je het weet voelt het alsof je gelijk in de hoogste versnelling moet. De herfst en de winter staan al grijnzend op je te wachten. Hopelijk lukt het je om de druk iets van het lijf te houden, en een cadans te bewaken van rust, studie en relativering. Hopelijk vind of hervind je vreugde en volharding. Ook in je thuissituatie. Mijn oudste, bijvoorbeeld, begon deze maand op een mbo-opleiding en de jongste ging van speciaal basisonderwijs naar een reguliere middelbare school, en ik zie

ook aan hen wat drukte doet, (soms amper zichtbaar, soms onstuimig aanwezig), en wat het daardoor dus ook aan ons als gezin doet.

Ik denk dat het bij veel collega's zo is: de drukte van het werk, je gezin en je familie, een moeder die ziek is en zorg behoeft, het onbestemde van de tijd, soms je eigen gezondheid en de zorgen of je genoeg energie hebt. In september balt zich dat soms allemaal samen. Nu ja, hopelijk vind je een weg.

Moge God je daarin nabij zijn.

Collegiale en amicale groet,

Mede namens Paul Visser en het hele Team Areopagus

Kees van Ekris

(programmameider IZB-Areopagus)

Elke maand schrijf ik je graag enkele losse flarden over waar ik me als programmameider van Areopagus mee bezighoudt en wat we organiseren. Een platform ook om elkaar te inspireren, met literatuur-, film- en podcasttips, met suggesties over theologie, commentaren, *Neuerscheinungen*, homiletiek en cultuur. Hopelijk allemaal ten dienste van de preek van komende zondag. Een platform, ook om je te attenderen op studiedagen, bijeenkomsten en cursussen. Het is een maandelijks AreopagusMagazine, maar dan korter. Heb je zelf een lees-, kijk- of luistertip, deel het via mij met andere collega's (cma.vanekris@izb.nl).